

BUDSJETT 2026 OG ØKONOMIPLAN 2026-2029

SØKNAD FRA Bergen kirkelige fellesråd

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

ÅPEN | FRIMODIG | TROVERDIG

Mer himmel på jord

Innhold

Sammendrag.....	2
Inkluderende by.....	2
Levende bydeler:	2
Den norske kirke som nærmiljøsentre:	2
Gode tilbud til barn og unge:	2
Kirkens rolle i kommunal beredskap:	2
Kirken som kulturbærer:	3
Budsjett 2026, økonomiplan 2026 – 2029	4
Søknad fra Bergen kirkelige fellesråd.....	4
Drift.....	5
Investering.....	5
Budsjett 2026, økonomiplan 2026 – 2029	7
Utfyllende informasjon til budsjettssøknad fra Bergen kirkelige fellesråd	7
Overordnede mål.....	8
1 - være mer for flere gjennom aktivt menighetsarbeid.....	8
2 - være synlig og tilgjengelig i by- og lokalsamfunn	8
3 – ha gode relasjoner internt og eksternt	8
4 - være oppdatert og effektiv	8
5 – ta klimautfordringene på alvor og jobbe aktivt med FNs bærekraftsmål.....	9
Strategisk fokus 2025-2026.....	9
Satsingsområder 2025-2026.....	9
Kirken og kommunen.....	10
Gravferdsplan for Bergen kommune 2018 – 2028 – Verdig gravferd for alle.....	11
Klima, miljø og bærekraft	12
Søknad om driftsmidler.....	13
Søknad om investeringsmidler	17

Sammendrag

Kirken i Bergen er til stede for alle i byen vår. I alle bydeler skaper vi minner og rammer rundt menneskers liv når vi samles til dåp, konfirmasjoner, vielser og begravelser. Hver eneste søndag inviterer vi til trosfellesskap i gudstjenester, og alle menigheter har tilbud om aktiviteter for mennesker i alle aldre og med mange interesser gjennom hele uken og hele året. På den måten er kirken en verdiskaper i samfunnet:

- Våre diakonale tilbud bidrar til livsmestring, integrering og deltakelse.
- Våre trosopplæringstiltak bidrar til læring, mening og fellesskap.
- Våre kulturelle tilbud gir rom for undring, kvalitet og opplevelser.

Inkluderende by

Enklere hverdag for frivillige organisasjoner:

I BKF sin vedtatte økonomiplan er frivillighetene trukket fram som et viktig satsningsområde for kirken. Samspillet mellom lønnede medarbeider og de frivillige utgjør et særtrekk ved Den norske kirke, og samarbeidet er viktig for at menighetene kan opprettholde sitt aktivitetsnivå. Rekruttering av flere frivillige er et satsningsområde for oss, og nivået på antall frivillige er nå høyere enn før pandemien. Målet er at flere skal komme til i planperioden.

Levende bydeler:

Aktive eldre i alle bydeler:

Gruppen av eldre er økende og selv om eldrebølgen vil utfordre samfunnet vårt, så er det også slik at gruppen «eldre» er friskere og lever et mer aktivt liv enn tidligere. Mange eldre har et ønske om å bidra selv om de er blitt pensjonister. Prosjekt «Kirkens seniorsatsing» er et innsiktsarbeid og en planprosess som har til hensikt å spisse, styrke og synliggjøre kirkens arbeid for og med eldre. Eldretreff i ulike varianter er et positivt tiltak, og BKF har satt som mål å øke antall eldretreff i planperioden.

Den norske kirke som nærmiljøsentre:

BKF har 35 kirker og mange dedikerte ansatte som bidrar til store og små aktivitet i alle bydelene i Bergen. Kirkebyggene er i bruk hele uken med aktiviteter for alle aldersgrupper. Det er en omfattende tjenesteproduksjon som forebygger utenforskap og ensomhet og styrker livskvaliteten til de som tar del i aktivitetene. Vårt mål er at kirkene skal brukes enda mer enn i dag, også av eksterne aktører som vil tilby opplevelser og aktiviteter i lokalsamfunnet.

Gode tilbud til barn og unge:

Barn og unge er et satsningsområde for kirkene i Bergen. Det er aktiviteter knyttet til alle barn og unge i alle bydeler og menigheter. Ved å bidra til barn og unges fritidsaktiviteter er kirken med på å skape levende bydeler, engasjerte voksne for barn og gir barn og unge gode opplevelser i et trygt miljø. Vi ser særlig stor vekst i deltakelse på babysang/småbarnssang og familiemiddager.

Kirkens rolle i kommunal beredskap:

Kirken har en betydelig rolle når ulykker eller kriser rammer oss, enten krisen treffer oss som enkeltmennesker og familier eller den treffer hele samfunnet. Kirken er til stede helt lokalt og tilbyr praktisk bistand og hjelp til å takle sorg og livskriser. Dette skjer gjennom sorggrupper, seremonier, åpen kirke, samtaler

med prest eller diakon, og praktisk bistand fra frivillige. Kirkens samfunnsberedskap ved kriser favner bredt og skjer i samarbeid med kommunen og andre instanser.

Noen av kirkens oppgaver er:

- Å varsle pårørende med dødsbudskap
- Håndtering av døde, inkl. bårerom, kremasjoner, seremonier og gravlegging
- Sørgeremonier og åpen kirke, samt minnegudstjenester mm
- Mulighet for å etablere pårørendesenter/støttesenter og samlingssteder
- Å mobilisere frivillig innsats til ulike oppgaver
- Å mobilisere ledere i andre trossamfunn og andre diakonale organisasjoner og lokale nettverk
- Deltakelse i kommunale kriseteam med prest og/eller diakon

For å sikre en god håndtering når krisen inntreffer er det anbefalt at representant fra Den norske kirke inngår i kommunalt beredskapsråd.

Kirken som kulturbærer:

Vi vet at kirkens kulturarbeid gir verdiskaping for 4,3 mrd. kroner på landsbasis, ref. rapporten «Den norske kirke – et samfunnsøkonomisk bidrag til kultur og kulturarv» (Rambøll 2024). Grunnlaget for den store verdiskapingen ligger i samvirket mellom ansatte og frivillige. Våre 3724 frivillige i kirken i Bergen utgjør en fantastisk «merverdi» for lokalsamfunnet. Men uten tilstrekkelig ansatteressurser kan den frivillige innsatsen forvitte. Vi vil derfor jobbe for å opprettholde de ressursene som kirken har i dag.

BKF tar vare på byens viktigste kulturskatter, våre 35 kirkebygg. Disse skaper tilhørighet til lokalsamfunn, og de er naturlige samlingspunkt i sorg og krise. Vi vet at kirkene betyr mye for folk, også de som ikke bruker kirken aktivt. Kirkebyggene gir en tilknytning til det evige og til slektene som har gått foran, og de fremstår som symbol på lokal identitet.

På samme måte representerer våre 28 gravplasser varige og vakre omgivelser for sorg og lengsel, minner og ettertanke. BKF utvikler og drifter gravplassene etter innbyggernes og byens behov, og leverer verdige gravferdstjenester til alle.

I 2024 ser vi en sterk økning i publikumsoppslutning til kirkens kulturtilbud. Selv om antall konserter og kulturarrangement er færre i 2024 enn året før, deltok 90.000 mennesker på disse arrangementene, mot 81 000 i 2023.

Område	2019	2020*)	2021*)	2022	2023	2024
Konserter og Kulturarrangement (deltakere)	78 600	12 000	24 642	75 511	81 912	89 979
Konserter og Kulturarrangement (antall arrangement)	870		50	862	809	820
Antall kor	90	74	93	98	86	75
Antall medlemmer kor	2 000	1 580	1 600	2 394	1 816	1 977
Diakonale - sosiale tiltak	2 500	2 641	3 571	3 143	2 552	3 095
Antall frivillige	3 500	2 753	3 296	3 203	3 260	3 724

*) Korona

Kirken i Bergen kan og vil være en viktig aktør i å bidra til gode liv og trygge lokalsamfunn, preget av toleranse, fellesskap og tilhørighet, og på denne måten motvirke ensomhet og utenforskap, og fremme mangfold og inkludering.

Budsjett 2026, økonomiplan 2026 – 2029

Søknad fra Bergen kirkelige fellesråd.

Bergen kommune har gjennom sine rammebevilgninger til både drift og investering bidratt til forutsigbarhet og stabile økonomiske rammebetingelser for BKF sin virksomhet. I tillegg er det bevilget ekstra investeringsmidler til øremerkede prosjekter.

Bergen kirkelige fellesråd opplever at rammebetingelsene er langt mer usikre enn tidligere;

- De senere årene har faktisk lønns- og prisvekst vært høyere enn det som er kompensert gjennom kommunens deflatorjusteringer, slik dette framgår av tabellen under:

Tall i prosent	2024	2023	2022	2021	2020
Kompensert lønns- og prisvekst fra Bergen kommune	4,09	4,07	2,62	1,33	2,53
Lønnsoppgjør kirkelig sektor	5,20	5,40	3,84	2,80	1,70
KPI januar til januar	2,10	4,70	7,00	3,20	2,50

- Manglende forutsigbarhet knyttet til kompensasjon for økte pensjonsutgifter / prinsippendring vedrørende disponering av premiefond.

Økonomiplanen til BKF viser en investeringsramme på kr 92,7mill. i 2026, dette er det samme som for 2025. Rammetilskuddet til Johanneskirken på kr 12,7 mill. forlenges til 2028 for å ivareta kommunens finansieringsansvar knyttet til kirkebevaringsprogrammet. Resterende kr 80 mill. er fordelt på kirkebygg og gravplass. Investering i kirkebygg trappes noe ned mens gravplass økes tilsvarende. Slik tidligere nevnt trenger Bergen nytt krematorium innen 2030. Det er viktig å merke seg at BKF forventer at tilskudd til nytt krematorium må finansieres utenfor rammetilskuddet og må bevilges som et eget tilskudd. I og med at investeringstilskuddet for planperioden 2026 til 2029 er redusert, vil dette påvirke BKF sine framtidige planlagte investeringer. Dette gjelder både for gravplass og for kirker. Reduserte investeringstilskudd medfører at viktige prosjekter ikke kan gjennomføres til planlagt tid og at vedlikeholdsetterslepet øker.

Søknaden fra Bergen kirkelig fellesråd bygger på

- Bergen kommune sin «Handlings- og økonomiplan 2025 – 2028 / Budsjett 2025»
- Byråds politiske plattform
- Gravferdsplan vedtatt av Bergen kommune i juni 2018
- Økonomiplan for Bergen kirkelige fellesråd for perioden 2026 – 2029, vedtatt av fellesrådet 05.03.25
- BKF's Verdi- og måldokument 2025/2026, vedtatt av fellesrådet 11.12.2024
- Klima- og miljøfokus (FNs bærekraftsmål, Grønn strategi i Bergen kommune og BKF sin Miljøfyrtårnsertifisering)

Drift

Søknad om driftsmidler for 2026 består av følgende fem elementer:

1. I tråd med tidligere praksis legger vi til grunn at årets rammetilskudd videreføres, inkludert full kompensasjon for lønns- og prisvekst.
2. Behov for driftsmidler som konsekvens av investering og høy deltakelse / aktivitet
3. Endret praksis fra Bergen kommune knyttet til disponering av BKF sitt premiefond i Bergen kommunale pensjonskasse reduserer inntektsgrunnlaget vårt i vesentlig grad. Det er derfor behov for et (engangs)løft i rammetilskuddene for å kompensere for dette inntektsbortfallet.
4. Søknad om «friske midler» til prioriterte engangstiltak
5. I tillegg vil vi beskrive tiltak og aktiviteter som svarer på Bergen kommune sine målsettinger/ behov, men hvor vi ikke søker om midler i denne omgang.

DRIFTSRAMME FUNKSJON 390 DEN NORSKE KIRKE

DRIFTSRAMME FUNKSJON 390 DEN NORSKE KIRKE	Bevilget 2025*)	Økonomiplan (inkl justering for økt pensjon 2025)			
		2026	2027	2028	2029
Rammetilskudd					
Kirkelig administrasjon	21,32	21,32	21,32	21,32	21,32
Kirker og menigheter	118,73	118,73	118,73	118,73	118,73
Sum rammetilskudd	140,05	140,05	140,05	140,05	140,05
Kutt - Kirkelig administrasjon	-1,00	-1,00	-1,00	-1,00	
Økt ramme					
Driftskonsekvens av investering					
Drift av Sædalen kirke-restfinansiering		0,50	0,50	0,50	0,50
Høy deltakelse / aktivitet					
St.Jakob - ung kirke midt i byen		0,50	0,50	0,50	0,50
Nye tiltak					
Pensjon - økt ramme etter prinsippendring vedrørende premiefond		6,00	6,00	6,00	6,00
Engangsbevilgning					
Kirkens seniorsatsing - prosjektmidler/engangstiltak		0,50			
SUM	0,00	7,50	7,00	7,00	7,00
SUM FUNKSJON 390 DEN NORSKE KIRKE	139,05	146,55	146,05	146,05	147,05

DRIFTSRAMME FUNKSJON 393 GRAVPLASSER, SEREMONIROM OG KREMATORIER

SUM FUNKSJON 393 GRAVPLASSER, SEREMONIROM OG KREMATORIER	Bevilget 2025*)	Økonomiplan			
		2026	2027	2028	2029
Rammetilskudd	65,13	65,13	65,13	65,13	65,13
Kutt - Gravplass	-1,00	-1,00	-1,00	-1,00	
Økt ramme					
Driftskonsekvens av investering					
Drift av nye felt på gravplassene og nye navned minnelunder		0,50	1,00	1,50	2,00
Sum	0,00	0,50	1,00	1,50	2,00
SUM FUNKSJON 393 GRAVPLASSER, SEREMONIROM OG KREMATORIER	64,13	64,63	65,13	65,63	67,13

Investering

For 2026 søker BKF om videreføring av investeringsrammen for 2025, og full kompensasjon for lønns- og prisvekst. I tillegg er det lagt inn søknad om midler til nytt krematorium fra 2028 og videreføring av rammetilskudd til Johanneskirken i hele planperioden.

INVESTERINGSMIDLER (alle tall i millioner kroner)	Bevilget 2025*)	2026	Økonomiplan		
			2027	2028	2029
KIRKE					
Rammetilskudd	19,2	18,8	18,5	18,1	17,8
Rammetilskudd rehabilitering Johanneskirken	12,7	12,7	12,7	12,7	
FREDEDE KIRKER / MIDDELALDERKIRKER					
Rammetilskudd	17,8	17,4	17,1	16,8	16,4
Sum	49,7	48,9	48,3	47,6	34,2
GRAVPLASSER, SEREMONIROM OG KREMATORIUM					
Rammetilskudd	43,1	43,8	44,4	45,1	45,8
Nytt krematorium (+60 millioner kroner i 2030)				60,0	60,0
Sum	43,1	43,8	44,4	105,1	105,8
SUM INVESTERINGSMIDLER	92,7	92,7	92,7	152,7	140,0

Bevaringsstrategi for kulturhistorisk verdifulle kirkebygg (Kirkebevaringsprogrammet)

Målet er at staten årlig skal bidra med investeringsmidler på 500 millioner kroner til tre ulike bevaringsprogram for fredede eller listeførte kirker; Middelalderkirker, Kirker fra 1537-1850 og Kirker etter 1850. Fordeling av finansieringsbyrde mellom stat og kommune vil bli regulert i egen forskrift.

Bevaringsstrategi for kirker er regjeringen sin plan for å ta vare på kulturhistoriske viktige kirkebygg i framtiden. Kirkebevaringsprogrammet ble en realitet i 2024. Gjennom programmet kan vi søke tilskudd til rehabilitering av fredete og listeførte kirker, forutsatt at kommunen stiller opp med sin andel (i Bergen har vi 4 fredete og 16 listeførte kirker). Programmet er ment å skulle gå over 20 år. Det etableres et sekretariat i Trondheim som skal prioritere hvilke kirker som først skal få tilskudd, basert på et sett med kriterier.

BKF vil fortløpende søke på prosjektmidler via Kirkebevaringsprogrammet etter hvert som disse lyses ut.

Nytt krematorium i Bergen

Det største og viktigste enkeltprosjektet som må startes opp i planperioden er et nytt krematorium. **Krematoriet må være en realitet i 2030.**

Det er utarbeidet et grovt kostnadsestimat på 150 millioner kroner for ovner og ny bygningsmasse samt at kostnad til erverv av tomt anslås til 30 millioner kroner, til sammen 180 millioner kroner. Utredningene løses i dagens ramme. Av hensyn til kapasitet og teknisk stand på eksisterende ovner og bygg må bevilgningene til byggingen senest komme i perioden 2028 til 2030, vi foreslår derfor at bevilgningen løses over tre år med 60 millioner kroner årlig. Ettersom bevilgningen løses over flere år må det foreligge en garanti for at kostnadene blir dekket før prosjektet kan startes opp.

For flere detaljer om budsjettsøknaden, Bergen kirkelige fellesråd og beskrivelse av omsøkte tiltak, vennligst se vedlegg.

Budsjett 2026, økonomiplan 2026 – 2029

Utfyllende informasjon til budsjettsøknad fra Bergen kirkelige fellesråd

Om Bergen kirkelige fellesråd

Bergen kirkelige fellesråd er arbeidsgiver for de fleste ansatte i menighetene i Bergen, samt ansatte i kirkevergens administrasjon inkl. gravplassmyndigheten, totalt 165 ansatte /149 årsverk.

BKF mottar tilskudd fra Den norske kirke og menighetene i Bergen som finansierer ca 40 årsverk. Noen menigheter lønner i tillegg egne ansatte blant annet knyttet til åpne barnehager, kor og andre aktiviteter.

I tillegg legges det ned en betydelig arbeidsinnsats av et stort antall frivillige medarbeidere (ca 3724 i 2024) som gjennom arbeidsinnsats og engasjement er viktige bidragsyttere inn i menighetenes mange aktiviteter.

Menighetene i Bergen har en betydelig egeninntjening. I 2024 ble det gjennom ulike innsamlingstiltak i menighetene (offer, givertjeneste, gaver og andre innsamlinger) samlet inn nærmere enn 16,7 millioner kroner. I tillegg kommer inntekter fra brukerbetaling, billettinntekter, utleievirksomhet og ulike offentlige og private tilskuddsordninger.

Akasia AS

BKF kjøper driftstjenester innenfor kirkebygg- og gravplassdrift fra Akasia kirke og gravplass AS (AKG). I tillegg leverer AKG etter avtale pr prosjekt tjenester inn i investeringsprosjektene på kirkebygg og gravplass.

AKG er datterselskap av Akasia AS og drives etter regelverket om utvidet egenregi. AKG har ikke anledning til å dele ut utbytte eller gi konsernbidrag, og er underlagt regelverket for offentlige anskaffelser.

Fellesrådet utøver sin myndighet som eier gjennom generalforsamling og jevnlige Eiermøter. Kirkevergen utpeker en av representantene i styret. Fellesrådet vedtok revidert Eiermelding 3. mai 2023.

Eiermeldingen skal:

- Gi en oversikt over BKF's eierinteresser.
- Redegjøre for hvordan BKF skal opptre som eier.
- Tydeliggjøre formål og forventninger til selskapene BKF har eierinteresser i.
- Være et dokument som gir våre samarbeidspartnere både i kommune, kirke og andre, innsyn i fellesrådets eierskap.

Verdi- og måldokument for 2025 - 2026

Fellesrådet vedtar hvert år verdi- og måldokument for kommende års arbeid. Verdi og måldokument for 2025-2026 ble vedtatt 11.12.2024 og det kan leses [her](#)

Her gjengis noen hovedpunkter:

Overordnede mål

Kirken i Bergen skal:

1 - være mer for flere gjennom aktivt menighetsarbeid

- Vi tilrettelegger for verdige seremonier i livets viktigste faser; fødsel/dåp, konfirmasjon, velser og død/grav.
- Vi gir omsorg (diakoni) til mennesker i ulike livssituasjoner og med ulike behov.
- Vi har trygge fellesskap og aktiviteter for barn, unge, voksne og eldre.
- Vi tilbyr fellesskap og tilhørighet for troende.
- Vi videreutvikler kirken som arena for frivillighet gjennom arbeidet til frivillighetsteamet.
- Vi arbeider for at flere kirker kan holdes mer åpne.

2 - være synlig og tilgjengelig i by- og lokalsamfunn

- Kirkebyggene forvaltes og vedlikeholdes som viktige kulturminner og identitetsmarkører.
- Gravplassene opparbeides og vedlikeholdes med parkmessig standard, og fremstår som verdige.
- Kirken er synlig gjennom aktiv satsing på musikk, kunst og kultur i kirkene våre, og ved tilstedeværelse på andre arenaer.
- Det skal være enkelt å finne informasjon om våre sosiale og diakonale tilbud på oppdaterte nettsider og via sosiale medier.

3 – ha gode relasjoner internt og eksternt

- Vi vil videreutvikle den gode relasjonen til Bergen kommune gjennom møter, politiske seminarer og involvering i aktuelle aktiviteter.
- Vi vil ivareta et godt samarbeid med prostene og bispedømmekontoret - sammen er vi én kirke med ett oppdrag.
- Vi skal gjennom samarbeid bidra til å utvikle kirken regionalt og nasjonalt, og være en ressurs for andre fellesråd som trenger vår kompetanse.
- Vi vil utvikle tettere samarbeid med andre aktører innen diakoni, som f.eks. Kirkens bymisjon, Kirkens SOS, Samarbeidsrådet for Tros- og livssynssamfunn, Kirkelig dialogsenter og andre lokale aktører.
- BKF skal være en god arbeidsgiver for sine ansatte og vi fremmer en organisasjonskultur som er åpen, frimodig og troverdig.

4 - være oppdatert og effektiv

- Vi bidrar til at kirken får felles, effektive verktøy, system og rutiner, og er en pådriver i å ta i bruk nye digitale løsninger.
- Kirken har knapphet på ressurser, og vi bidrar til bærekraftig økonomistyring gjennom effektivisering og innføring av nye løsninger/systemer.

- Vi arbeider for økte ressurser til kirkelig arbeid, bl.a. gjennom forsterket satsing på fast givertjeneste.

5 – ta klimautfordringene på alvor og jobbe aktivt med FNs bærekraftsmål.

- Vi bidrar til energisparing og miljø- og klimavennlige løsninger i bygningsmasse og gravplassforvaltning.
- Vi jobber for god ressursforvaltning bl.a. gjennom avfallssortering.
- Kirken har et særlig ansvar for skaperverket og medmennesker, og vil jobbe med følgende bærekraftsmål:
 - *3 – god helse og livskvalitet* – Gjennom diakonalt arbeid gi omsorg og bidra til fellesskap og inkludering.
 - *11 - bærekraftige byer og tettsteder* – Forvalte identitetsskapende kirkebygg og gravplasser, og skape møteplasser lokalt som bidrar til bedre levekår og livskvalitet.
 - *16 – fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner* – Gjennom trosopplæring, dialog og økumenisk arbeid bidra til forsoning og fred.
 - *14 og 15 - Livet under vann og på land* – Bidra gjennom holdningsskapende arbeid og konkrete tiltak, f.eks. «Grønn menighet».

Strategisk fokus 2025-2026

Vi lever i en tid da uro og konflikter er kommet nærmere enn tidligere, og det er krig flere steder i Europa. Prisstigning og knapphet på ressurser preger både offentlig økonomi og folks privatøkonomi. I tillegg kan vi nevne klimakrise og eldrebølge som utfordringer som vil prege samfunnet vårt fremover. Dette gjør noe med folk. Flere opplever uro for fremtiden, ensomhet, utenforskap, økende forskjeller, fattigdom og tap. Vi trenger å jobbe mer med inkludering.

Over flere år har det vært en trend at medlemstallene til Den norske kirke synker fra år til år. Det er dåpstallene som direkte påvirker medlemstallet i riktig retning og det er derfor veldig viktig å satse på dåp. Men for at folk skal velge dåp – og andre aktiviteter og tilbud innenfor kirken – må de få kjennskap til hva som skjer i kirken. Her må vi tenke nytt når det gjelder kommunikasjon og synlighet, spesielt for å få oppmerksomhet fra unge.

Satsingsområder 2025-2026

Med denne bakgrunnen bør BKF fokusere særskilt på å styrke kirkens rekruttering og oppfølging av frivillige medarbeidere. For at byens befolkning skal få kjennskap til kirken må vi jobbe med å gjøre kirken og våre aktiviteter mer synlige for beslutningstakere og folk flest, og i særdeleshet unge mennesker. Samarbeid og samvirke med kommunen og andre lokale aktører er avgjørende. For å møte alle utfordringene i dagens og fremtidens samfunn må kirken være i bevegelse og aktiv utvikling.

Frivillighet - fordi frivilligheten er en døråpner til fellesskapene våre, der mennesker kan delta med seg selv og bety noe for andre. Frivilligheten er en arena for læring og mestring som motvirker ensomhet og utenforskap. Den mobiliserer til deltakelse i samfunnet og er en viktig mekanisme for et aktivt og

levende demokrati. I tillegg bidrar frivillige med et stort omfang av arbeid, slik at kirken kan være mer for flere, både individuelt og i samfunnet. Det trengs fortsatt kompetanse på «ny» frivillighet og fokus på nye grupper av frivillige.

Synlighet – fordi det er avgjørende for rekruttering til deltakelse og medlemskap og til å velge kirkelig dåp, konfirmasjon, vielse og begravelse, og fordi politikere og beslutningstakere trenger å kjenne til verdien av kirkelig arbeid. Vi må gjøre kirkens budskap og arbeid kjent for flere gjennom grundig og strukturert kommunikasjonsarbeid (ref. Kommunikasjonsstrategi vedtatt 2024).

Utviklingskompetanse – fordi rammebetingelsene er i endring og vi må tenke nytt. Samfunnet rundt oss er i endring og de lokale behovene som kirken skal møte er annerledes enn tidligere. Vi må derfor teste ut nye løsninger gjennom aktivt samarbeid og læring. Vi kan bruke ressursene mer effektivt og utnytte mulighetsrom på tvers av menigheter og arbeidsgiverlinjer til å skape mer kirke for flere. Prosjekt Bergensdalen vil gi nye innsikter og kunnskap til videre utviklingsarbeid i kirken. Vi vil heie på innovasjon og nytenkning!

Byråds politiske plattform

Byrådet i Bergen kommune som tiltrådte høsten 2023 har på flere områder nevnt kirkens arbeid. Byrådet ønsker at middelalderkirkene kan holdes åpne, og nevner både gravferd og frivillighet, i tillegg til at de skal arbeide for en statlig støtte til vedlikehold av middelalderkirker.

Plattformen har et eget kapittel for tros- og livssyn:

Byrådet mener det er viktig at mennesker har mulighet til å finne verdimeisig forankring i noe større enn det dagligdagse. Byrådet vil derfor tilrettelegge for gode vilkår for tros- og livssynssamfunnene og særlig støtte opp om frivillighet og arbeid rettet mot barn og unge, eldre og rusavhengige. Den Norske Kirken er en betydningsfull norm- og kulturbærer, og det er viktig å verne om vår felles kulturarv for fremtidige generasjoner. Blant annet ved å videreføre skolegudstjenesten som tradisjon i Bergensskolen og sørge for et aktivt vedlikehold av byens kirker. Bergen har i dag et mangfold av tros- og livssynsretninger som alle bidrar på hver sin måte til byen og lokalsamfunnet.

Byrådet vil:

- Sikre en anerkjennende og rettferdig behandling av tros- og livssynssamfunnene i Bergen
- Legge til rette for det frivillige arbeidet til tros- og livssynsorganisasjonene
- Sikre at det tilbys verdige gravferdstjenester for alle
- Arbeide for statlig støtte til vedlikehold av byens middelalderkirker
- Holde middelalderkirkene åpne for besøkende som del av byens kulturtilbud

Kirken og kommunen

Lov om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven, 2021) erstatter kirkeloven fra 1996. Formålet med loven er å understøtte tros- og livssynssamfunn jfr.§1. Loven viderefører den tidligere modellen for finansiering av Den norske kirke (Dnk), ved at staten finansierer prestedtjenesten og kommunen den øvrige virksomheten jfr. §14:

«Kommunen gir tilskudd til kirkens virksomhet lokalt, herunder tilskudd til bygging, vedlikehold og drift av kirkebygg. Tilskuddet skal sikre at kirkebyggene holdes i forsvarlig stand, slik at de kan benyttes til gudstjenester og kirkelige handlinger. Tilskuddet skal også sikre at soknet har tilfredsstillende bemanning ved gudstjenester og kirkelige handlinger, herunder kirketjener, klokker og organist/kantor ved hver kirke, og tilstrekkelig administrativ hjelp. Kommunens tilskudd gis etter budsjettforslag fra soknet. I budsjettforslaget skal også tilskudd til kirkelig undervisning, diakoni og kirkemusikk inngå.»

BKF er gravplassmyndighet for Bergen kommune, og Gravplassloven gir føringer for vårt arbeid, og for kommunens ansvar, jfr. §3:

«Gravplassmyndigheten har ansvar for at gravplasser og bygninger på gravplasser forvaltes med orden og verdighet og i samsvar med gjeldende bestemmelser. Utgifter til anlegg, drift og forvaltning av gravplasser utredes av kommunen etter budsjettforslag fra soknet. Etter avtale med soknet kan kommunen yte tjenester i stedet for å gi tilskudd.»

Vi står derfor i et nært forhold til Bergen kommune, og vi har sammenfallende mål om å gi gode tilbud til byens innbyggere i alle livets faser, fra vugge til grav.

[Gravferdsplan for Bergen kommune 2018 – 2028 – Verdig gravferd for alle](#)

Planen skal sikre at alle byens innbyggere får en verdig gravferd, og hovedprinsippet er at alle skal kunne få grav i den bydelen de bor / ønsker. Planen skal i tillegg sikre tilstrekkelig gravkapasitet, det vil si minimum 3 % gravreserver i forhold til byens befolkning.

Gravferdsplanen har en 10 års horisont for utbygging av gravplasser. I 2022 ble det foretatt en ny gjennomgang av behov for graver. Det ble avdekket endrede behov for graver i bydelene ettersom det har skjedd en vesentlig endring i gravleggingspraksis. Ytrebygda bydel er fremdeles uten gravplasstilbud i egen bydel, men det er avsatt et mindre areal ved Søreide kirke i kommunens arealplan.

I 2024 valgte 18 % (15 % i 2023) gravlegging i navnet minnelund. Dette viser at det er behov for flere navnete minnelunder, og fellesrådet har utarbeidet en plan for videre utbygging. Utvidelsen av Fyllingsdalen gravplass ferdigstilles i 2025, og da får Bergen også sin første utendørs urnevegg.

Antall kremasjoner ved Møllendal krematorium øker. Bergen kommune har en svært høy kremasjonsprosent (80 % i 2024 mot 79 % i 2023), og antall kremasjoner fra omliggende kommuner er økende. I 2024 er det gjennomført 2.533 kremasjoner.

Utredninger gjennomført i 2023 viser at det er behov for nytt krematorium med økt kapasitet senest i 2030. Areal og finansiering må derfor på plass i denne planperioden. Foreløpig kostnadsestimat for ovner og bygningsmasse er på 150 millioner kroner, tomtekostnader kommer i tillegg og anslås til 30 millioner kroner.

Gravferdsplanen foreslår endring av avgiftspolitik, ved at alle skal få fri grav,

også når en gjenbruker en allerede festet grav til ny gravlegging. Dette er en avgift det er lite forståelse for i befolkningen, og den utgjør dermed en omdømmerisiko. I tillegg bidrar den til å øke behovet for gravplassareal. Bergen kommune har dessverre enda ikke funnet å kunne prioritere tiltaket med økte bevilgninger for å kompensere for inntektsbortfallet (beregnet til 600.000 kroner pr år de første 5 årene, totalt 3 millioner kroner).

Gravplassmyndigheten har startet forberedelser til rullering av Gravferdsplanen for perioden 2028 – 2038, og vil drøfte dette med Bergen kommune i 2025. Det er også opprettet dialog med de beredskapsansvarlige i kommunen i forhold til ansvar for bårerom, da dette ikke er definert i nasjonalt regelverk i dag.

Klima, miljø og bærekraft

Kirken har et særlig ansvar for skaperverket og medmenneskene og vil jobbe med følgende bærekraftsmål:

- 3 - God helse og livskvalitet
- 11 - Bærekraftige byer og tettsteder
- 16 - Fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner
- 14 og 15 – Livet under vann og på land

Som forvalter av kirkebygg og gravplasser skal vi være et godt forbilde både for innbyggere, virksomheter og andre fellesråd. Miljøhensyn skal være et overordnet prinsipp i all vår virksomhet og planlegging. Bergen kirkelige fellesråd er miljøfyrtårnsertifisert.

Fra 2016 til 2023 ble klimafotavtrykket til Bergen kirkelige fellesråd redusert med ca 32%. I 2023 var strømforbruket 20 % lavere enn gjennomsnittsforbruket 2019-2023, og i 2024 var gjennomsnittlig strømforbruk i kirkebyggene 12 % lavere enn året før.

Søknad om driftsmidler

Søknad om driftsmidler består av følgende elementer:

1. I tråd med tidligere praksis legger vi til grunn at årets rammetilskudd videreføres, inkludert full kompensasjon for lønns- og prisvekst.
2. Behov for driftsmidler som konsekvens av investering og høy deltakelse / aktivitet
3. Endret praksis fra Bergen kommune knyttet til disponering av BKF sitt premiefond i Bergen kommunale pensjonskasse reduserer inntektsgrunnlaget vårt i vesentlig grad. Det er derfor behov for et (engangs)løft i rammetilskuddene for å kompensere for dette inntektsbortfallet.
4. Søknad om «friske midler» til prioriterte engangstiltak
5. I tillegg vil vi beskrive tiltak og aktiviteter som svarer på Bergen kommune sine målsettinger/ behov, men hvor vi ikke søker om midler i denne omgang.

DRIFTSRAMME FUNKSJON 390 DEN NORSKE KIRKE

DRIFTSRAMME FUNKSJON 390 DEN NORSKE KIRKE	Bevilget 2025*)	Økonomiplan (inkl justering for økt pensjon 2025)			
		2026	2027	2028	2029
Rammetilskudd					
Kirkelig administrasjon	21,32	21,32	21,32	21,32	21,32
Kirker og menigheter	118,73	118,73	118,73	118,73	118,73
Sum rammetilskudd	140,05	140,05	140,05	140,05	140,05
Kutt - Kirkelig administrasjon	-1,00	-1,00	-1,00	-1,00	
Økt ramme					
Driftskonsekvens av investering					
Drift av Sædalen kirke-restfinansiering		0,50	0,50	0,50	0,50
Høy deltakelse / aktivitet					
St.Jakob - ung kirke midt i byen		0,50	0,50	0,50	0,50
Nye tiltak					
Pensjon - økt ramme etter prinsippendring vedrørende premiefond		6,00	6,00	6,00	6,00
Engangsbevilgning					
Kirkens seniorsatsing - prosjektmidler/engangstiltak		0,50			
SUM	0,00	7,50	7,00	7,00	7,00
SUM FUNKSJON 390 DEN NORSKE KIRKE	139,05	146,55	146,05	146,05	147,05

Drift av Sædalen kirke

Vi er svært glade for at det allerede er bevilget kr 600.000 (2019) og kr 300.000 (2023) til formålet for å styrke det store arbeidet som allerede drives i menigheten av et stort antall frivillige sammen med en mindre stab med fast ansatte.

Kirken i Sædalen ble åpnet 3. november 2024, og lever virkelig opp til menigheten sin visjon om «**En kirke full av liv**», med et vell av ulike aktiviteter for alle aldersgrupper hele uken igjennom. Etter åpning av kirken har deltakelse ved gudstjenestene ligget på i snitt 290 deltakere, mot 110 før åpningen. Kirken «buler».

Det er behov for å få på plass siste del av driftsfinansieringen. Opprinnelig søknadsbeløp fra 2018 justeres noe i forhold til lønns- og prisvekst i perioden. Dette skal dekke driftsutgifter og minimumsbemanning. Administrative oppgaver søkes løst innenfor dagens driftsramme.

- Søknad om resterende driftsmidler til Sædalen kirke – **kr 500.000**

Høy deltakelse / aktivitet

St. Jakob kirke – ung kirke midt i byen

I St. Jakob kirke ser vi et godt eksempel på at samarbeid mellom et fåtall ansatte og et stort antall frivillige gir gode resultater. St. Jakob – ung kirke midt i byen – er et samarbeid mellom Bergen kirkelige fellesråd, Bjørgvin bispedømme, Bergen domkirke menighet og Ynglingen Bergen KFUK-KFUM. Her er det et bredt tilbud til studenter og unge voksne, samt noe arbeid for ungdom og konfirmanter som er i regi av Bergen domkirke menighet. Hele 6411 unge mennesker besøkte St. Jakob ukentlig i 2024 på dets mange aktiviteter gjennom uken. På søndagsgudstjenesten kl. 19 var det i snitt 156 fremmøtte, primært i alderen 20 – 30 år, og på en temagudstjeneste i mars 2025 deltok mer enn 400 personer.

Av øvrige aktiviteter St. Jakob driver kan nevnes; Studentlunsj og lesesal hver fredag, strikkeklubb, korarbeid, kafé, fotball, fokus/tema kvelder og smågrupper/fellesskap

- Det er behov for å få på plass en grunnfinansiering av det verdifulle arbeidet som drives for studenter og unge voksne i Bergen sentrum– **kr 500.000.**

Pensjon

Endret praksis fra Bergen kommune knyttet til disponering av BKF sitt premiefond i Bergen kommunale pensjonskasse reduserer inntektsgrunnlaget vårt i vesentlig grad. De siste 5 årene har vi brukt i gjennomsnitt 6,1 millioner kroner av premiefondet pr år. Det er derfor behov for et (engangs)løft i rammetilskuddene for å kompensere for dette inntektsbortfallet.

Siden det fortsatt er noe midler igjen på premiefondet er det mulig å fordele opptrappingen over flere år.

- Økt rammefinansiering som kompenserer for bortfall av inntekter fra premiefond – **kr 6.000.000**

Nye (engangs)tiltak

Aktive eldre i alle bydeler

Vi ser at den store veksten i antall eldre som kommer vil utfordre hele samfunnet. Kirken i Bergen vil være en del av løsningen med tanke på relevante tilbud til eldre. Vi tilbyr allerede en rekke aktiviteter til denne gruppen, men ønsker å gjennomføre et innsiktsarbeid og planprosess som har til hensikt å spisse, styrke og synliggjøre kirkens arbeid for og med eldre.

- Prosjekt «Kirkens seniorsatsing» – **kr 500.000** (engangstiltak)

Øvrige aktiviteter og satsingsområdet

Gitt den økonomiske situasjonen i Bergen kommune har vi valgt å prioritere et fåtall tiltak som det søkes om «friske» driftsmidler til i denne omgang. Av øvrige planlagte aktiviteter / tiltak som dermed ikke blir prioritert kan vi nevne:

Utviklingskapasitet (prosjektstilling et år – år 850.000)

Som vist innledningsvis fører krevende rammebetingelser til strammere økonomi hvor alle tilgjengelige driftsmidler benyttes for å opprettholde dagens tjenestetilbud og standard. Det er derfor ikke tilstrekkelige ressurser tilgjengelig til å drive nødvendig utviklings- og effektiviseringsarbeid. Vi ser at dette er nødvendig for å kunne møte dagens økonomiske situasjon, og søker derfor om midler til en ettårig prosjektstilling. Våren 2024 startet vi «prosjekt Bergensdalen prosti» sammen med Bjørgvin Bispedømme, der vi utreder muligheter for bedre ressursbruk, tettere samarbeid og koordinering av aktiviteter mellom

menighetene i prostiet. Tanken er å ta erfaringen fra denne piloten med videre til resten av organisasjonen. Til dette trengs det organisatorisk kapasitet og ressurser.

Verdibevarende vedlikehold kirkebygg – kr 1.000.000 pr år

Et jevnt vedlikehold av alle byggene er viktig for at en ikke skal opparbeide seg store vedlikeholdsetterslep som akselererer forfallet. Vårt mål har lenge vært å få midler tilsvarende «Holte-standarden» til planlagt vedlikehold. Tilskuddet fra kommunen dekker ikke dette, så for å opprettholde et akseptabelt vedlikehold, så må vi hele tiden jobbe med effektivisering av driften.

Innføring av et nytt FDV-system i alle fellesrådene, «Ordna eiendom», skal hjelpe oss med et systematisk arbeid med dette. En opptrapping av vedlikeholdsmidlene på 1 million kroner pr år vil være et godt bidrag for å forvalte verdien på kirkebyggene fellesrådet forvalter.

Inntektsbortfall ved fri grav til alle – 3 millioner kroner fordelt med kr 600.000 pr år i 5 år

Gravferdsplanen foreslår endring av avgiftspolitik, ved at alle skal få fri grav, også når en gjenbruker en allerede festet grav til ny gravlegging. Beregninger viser et årlig inntektsbortfall de første 5 årene på 600.000 kroner pr år.

Kirkeliv, kultur og diakoni / administrasjon

Menighetene melder om ressursknapphet og for få ansatte. Dette begrenser utvikling og vekst i tilbudene lokalt i bydelene. Det er likevel en omfattende tjenesteproduksjon. Hverdagskirken med aktivitet fra mandag til søndag, har kontakt med over 14.100 mennesker hver uke som møtes av både ansatte og et stort antall frivillige. Det betyr at godt over 820 000 mennesker er innom kirken i løpet av et år, og da har vi ikke tatt høyde for høytider, konfirmasjon og store kulturarrangement. Dette styrker livskvaliteten til veldig mange mennesker.

Aktivitetstall:

Område	2019	2020*)	2021*)	2022	2023	2024
Konserter og Kulturarrangement (deltakere)	78 600	12 000	24 642	75 511	81 912	89 979
Konserter og Kulturarrangement (antall arrangement)	870		50	862	809	820
Antall kor	90	74	93	98	86	75
Antall medlemmer kor	2 000	1 580	1 600	2 394	1 816	1 977
Diakonale - sosiale tiltak	2 500	2 641	3 571	3 143	2 552	3 095
Antall frivillige	3 500	2 753	3 296	3 203	3 260	3 724

*) Korona

Kirkebygg

Kirkene er hellige gudshus, men også viktige signalbygg for både lokalsamfunn og storsamfunn. Kirkebyggene er viktige brukshus for lokalsamfunnet og vi ønsker å tilrettelegge for utvidet bruk og videreutvikle våre aktiviteter og tjenester til folk i alle aldre og livssituasjoner (kultur, diakoni, barne- og ungdomsarbeid mm).

Energikostnader

Vi forventer at de høye strømprisene vil vedvare langt inn i planperioden. BKF arbeider systematisk med energisparetiltak, men det er begrenset hva vi får lov til å gjøre med de kulturminneverdige gamle byggene.

I 2024 var våre utgifter til strøm ca 12 % lavere enn året før, det viser at investeringstiltak som gir sparte strømutfgifter nytter. I tillegg til å investere i strømsparetiltak har BKF opprettet et strømreguleringsfond som skal gi mer forutsigbarhet for framtidige kostnader.

DRIFTSRAMME FUNKSJON 393 GRAVPLASSER, SEREMONIROM OG KREMATORIER

SUM FUNKSJON 393 GRAVPLASSER, SEREMONIROM OG KREMATORIER	Bevilget 2025*)	Økonomiplan			
		2026	2027	2028	2029
Rammetilskudd	65,13	65,13	65,13	65,13	65,13
Kutt - Gravplass	-1,00	-1,00	-1,00	-1,00	
Økt ramme					
Driftskonsekvens av investering					
Drift av nye felt på gravplassene og nye navnedde minnelunder		0,50	1,00	1,50	2,00
Sum	0,00	0,50	1,00	1,50	2,00
SUM FUNKSJON 393 GRAVPLASSER, SEREMONIROM OG KREMATORIER	64,13	64,63	65,13	65,63	67,13

BKF har ansvar for gravplassmyndigheten i Bergen og utøver oppgaven på vegne av alle innbyggere. Tilbudet av gravferdstjenester skal speile bergensernes behov og livssynsmangfoldet i byen. Det skal legges til rette for alternative gravleggingsformer, og gravplasser og bygninger på gravplassene skal forvaltes med orden og verdighet. Gravplassene skal ha en parkmessig standard og det skal være graver tilgjengelig for minst 3 % av befolkningen.

Drift av gravplasser inkl navnedde minnelunder

Fyllingsdalen gravplass utvides med 7,7 daa. I tillegg utvides tilbudet med navnedde minnelunder. Dette, sammen med klimapåvirkninger på vann og avløp, veier og gravfelt gir et økt driftsbehov på gravplassene. De mange verdifulle alleene og trærne må ivaretas og nye må plantes for å ivareta anleggene. Gjerder og porter må utbedres og universell utforming må ivaretas. Det er behov for en styrkning av budsjettet for å nå våre bærekraftsmål.

- Vi ber om en økning til drift og vedlikehold på gravplassene –
kr 500.000 pr år.

Søknad om investeringsmidler

Kirkebygg

Bergen kirkelige fellesråd forvalter 35 kirker, 4 fredete middelalderkirker og 16 listeførte kirker. Dette betyr at 20 av våre kirker har status som viktige kulturhistoriske bygg i nasjonal målestokk. Alle de 35 kirkene er definert av lokale vernemyndigheter som viktige kulturbygg, men det er de fredete og listeførte som kan få støtte til rehabilitering fra kirkebevaringsfondet.

Kirkebevaringsfondet ble etablert i 2024. Det er etablert et sekretariat i Trondheim. Både blant ansatte og i styret for fondet er det representanter fra Riksantikvaren, fra kirkerådet og fra Hovedorganisasjonen KA. Planen er at fondet skal dele ut inntil 500 mill. kroner hvert år i 20 år fremover. I Bergen fikk vi i 2024 midler til å starte opp Johanneskirkeprosjektet, til å avslutte Korskirkeprosjektet, og til å utrede rehabilitering av Nordportalen i Korskirken.

Tilstandsanalyser danner grunnlag for våre investeringsplaner. Når investeringsmidlene skal prioriteres tar vi hovedsakelig hensyn til følgende momenter:

- Myndighetskrav (HMS, elektrosikkerhet, brannvern mv)
- HMS (fare for liv og helse må om mulig unngås)
- Nødvendig rehabilitering i henhold til tilstandsanalyser
- Øvrig rehabiliteringsbehov
- En fast sum hvert år til universell tilrettelegging, ENØK-tiltak, oppgradering/utskifting av ventilasjonsanlegg og rehabilitering av kirkedører
- En fast sum til opprusting av kirkebygg i forbindelse med store jubileum (50/100 år)

BKF har etablert en kirkebyggkomite - et rådgivende organ som blant annet skal vurdere hvordan fremtidige investeringsprosjekter skal prioriteres.

MIDDELALDERKIRKER	Budsjett 2025	Økonomiplan			
		2026	2027	2028	2029
Inntekter					
Tilbakeføring negativ saldo	-17 350 000	-2 000 000			
Investeringsmidler fra kommunen	17 800 000	17 400 000	17 100 000	16 800 000	16 400 000
Investeringsmidler fra kirkebevaringsprogram	10 000 000	10 000 000	16 000 000	15 000 000	15 000 000
Overført fra 2026			8 400 000		
Rentekompensasjon	1 000 000	2 000 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Sum	11 450 000	27 400 000	43 000 000	33 300 000	32 900 000
Utgifter					
Mariakirken	2 000 000				
Fana kirke	500 000	9 000 000	4 000 000	2 000 000	
Domkirken/Korskirken rehabilitering	8 950 000	10 000 000	39 000 000	31 300 000	32 900 000
Avsetning til prosjekt Domkirken		8 400 000			
Sum	11 450 000	27 400 000	43 000 000	33 300 000	32 900 000

Før 1000 års jubileet for slaget på Stiklestad i 2030 er det et mål for Stortinget at alle middelalderkirker i stein skal være ferdig rehabilitert. Dette betyr at rehabilitering av Domkirken og Fana kirke vil måtte få stort fokus i årene som kommer. Det er søkt om midler til forprosjekt i 2025. Planen er å starte hovedprosjekt i Fana i 2026 og i Domkirken i 2027.

REHABILITERING JOHANNESKIRKEN	Budsjett 2025	Økonomiplan			
		2026	2027	2028	2029
Ekstramidler Johanneskirken fra kommunen	12 700 000	12 700 000	12 700 000	12 700 000	0
Overført fra forrige år	6 505 975		2 421 026	7 705 553	16 445 831
Investeringsmidler fra kirkebevaringsprogram	58 417 000	92 529 000	66 757 500	35 655 750	18 992 250
Sum	77 625 000	105 231 026	81 880 553	56 063 331	35 440 110
Utgifter					
Rehabilitering Johanneskirken	77 625 000	102 810 000	74 175 000	39 617 500	21 102 500
Reserve		2 421 026	7 705 553	16 445 831	14 337 610
SUM	77 625 000	105 231 026	81 880 553	56 063 331	35 440 110

Johanneskirkeprosjektet skal etter planen vare frem til 2029.

	Budsjett	Økonomiplan							
INVESTERING KIRKEBYGG (ikke middelalder eller Johanneskirken)	2025	2026	2027	2028	2029				
Inntekter									
Investeringsmidler fra kommunen	19 200 000	18 800 000	18 500 000	18 100 000	17 800 000				
Investeringsmidler fra kirkebevaringsprogram	2 500 000	5 000 000	5 000 000	9 000 000	9 000 000				
Fra fond Birkeland kirke			18 000 000	18 000 000	2 000 000				
Rentekompensasjon	1 000 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000				
Sum	22 700 000	25 300 000	43 000 000	46 600 000	30 300 000				
Utgifter									
Rehabilitering kirker	17 000 000	19 400 000	37 100 000	35 000 000	24 400 000				
Sandvikskirken - sakristitak og varevindu	1 500 000	6 000 000							
Søreide kirke, stabilisering tårn	200 000								
Eidsvåg kirke, reparasjon vinduer	500 000								
Åsane kirke, nytt tak på ungdomsavdeling	2 000 000								
Slettebakken kirke - lekkasjeretting	500 000								
Biskopshavn kirke - nytt tak	6 000 000								
St. Markus - drenering	1 500 000								
Loddefjord kirke 150 år 2026 (utvidelse galleri og oppgradering ute)	2 000 000								
Fyllingsdalen, reparasjon av klokketårn	300 000								
Orgelprosjekt Nygård	1 000 000								
Tilbygg Birkeland, BKF's andel	1 000 000	1 000 000	18 000 000	18 000 000	2 000 000				
Laksevåg kirke rehabilitering, 150 år 2025	500 000	10 000 000							
Nykirken, tak, vindu									
Arna kirke - nytt tak og isolering vinduer						12 000 000			
Slettebakken kirke - nytt tak						15 000 000	15 000 000		
Søreide kirke, nye fliser ute						1 000 000			
Sælen kirke, kirketårn						3 000 000			
Fana menighetssenter, rehab tak						2 500 000			
Rehabilitering i henhold til tilstandsrapporter og rådsinnspill						1 400 000	1 600 000	2 000 000	7 400 000
Orgelrehabilitering (BKF's andel)	1 000 000					1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Fana, Birkeland, Loddefjord, Slettebakken									
ENØK	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000				
Varmpumper diverse kirker									
Utredning isolering Slettebakken tak									
Universell utforming	700 000	700 000	700 000	700 000	700 000				
Reserve	1 000 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000				
Sum	22 700 000	25 300 000	43 000 000	40 900 000	30 300 000				

LISTEFØRTE KIRKEBYGG

Flere av våre listeførte kirker har også prekære rehabiliteringsbehov:

Vi har skriftlige rapporter på at taket på **Nykirken** bør rehabiliteres så fort som mulig. Samtidig med det vil vi rehabilitere vinduene.

Arna kirke har lenge hatt behov for nytt tak og rehabilitering av vinduene.

Slettebakken kirke har et utslitt kobbertak og stadige lekkasjer.

Blikkenslagerfirmaet som utførte siste reparasjon gav beskjed om at nå måtte kobberen skiftes. Da vil vi samtidig se på isoleringsmulighetene.

I **Ytre Arna** kyrkje har kobberen på kirkespiret nådd sin levealder og viser tegn på økende lekkasjer. Kobberen må skiftes ut, treverket innenfor må sees over. Samtidig må vi vurdere skifertaket på kirken.

Felles for alle disse prosjektene er at vi vil prøve å få delfinansiering fra kirkebevaringsfondet. De kan gi full støtte til forprosjekt og 50-90% støtte til hovedprosjekter, alt etter størrelsen på prosjektet.

ANDRE KIRKEBYGG

I tillegg til de listeførte og fredete kirkene, har også de 15 andre kirkene ulike behov.

Biskopshavn kirke har lenge hatt et stort behov for å få skiftet taket – der begynner prosjektet i 2025, og avsluttes i 2026.

Birkeland kirke har lenge hatt behov for et tilbygg. Arbeid med reguleringsplan er startet, og vil forhåpentlig ferdigstilles i 2026. Da går en over til byggefasen.

Sælen kirke har utfordringer med store lekkasjer, spesielt i tårnet.

For flere kirker har takene nådd sin levetid, så de trenger å skiftes ut. (eksempelvis **Søreide** og **Bønes**).

Tidsplanen for den planlagte **Haukås kirke** er mer usikker. Her pågår det reguleringsarbeid i regi av Bergen kommune.

ENØK

Bergen kirkelige fellesråd er alltid på jakt etter nye måter å senke energiforbruket, enten gjennom fysiske tiltak eller organisatoriske løsninger. For tiden arbeider vi med bergvarme i Korskirken og Johanneskirken, og luft-luft-varmepumper i flere kirker. Tidligere har vi lagt solceller på Eidsvåg kirke og Sædalen kirke, og vi har gjort etterisolering av tak. Fremover vil vi se på ulike løsninger, basert på opparbeidete erfaringer.

UNIVERSELL TILRETTELEGGING

Det valgte fellesrådet har vedtatt at vi skal bruke minimum 0,7 millioner kroner på universell tilrettelegging pr år. Det er viktig at alle mennesker, uavhengig av eventuell funksjonsnedsettelse, fullt ut kan oppleve både kirkebyggene og det som foregår der. Vi har jobbet med rullestolramper, heiser og løfteplattformer, men også med teleslynger, taktil merking, gode lysforhold m.m. Mange prosjekter er fullført, men det er fremdeles mange som gjenstår.

Gravplass

GRAVPLASS	Budsjett 2025	Økonomiplan			
		2026	2027	2028	2029
Rehabilitering gravplasser inkl. graver, UU	36 600 000	23 500 000	28 500 000	22 000 000	27 000 000
Forprosjekt - gravplasser og NML	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000
Arna kirkegård - Rehabilitering gravfelt K00	800 000				
Arna kirkegård - Rehabilitering gravfelt					1 000 000
Assistentkirkegården - Rehabilitering					3 500 000
Biskopshavn - Rehabilitering					4 000 000
Bønes - rehabilitering BØ.E10		1 000 000	3 000 000		
Eidsvåg gravplass - rehabilitering og urnegraver			4 000 000		
Fana kirkegård - rehabilitering			5 000 000		
Fana kirkegård - urnegraver		1 000 000			
Fana kirkegård - kistegraver I00 og J00			3 000 000		
Fana kirkegård - rehabilitering historisk del				2 500 000	
Fyllingsdalen gravplass - rehabilitering		2 000 000		3 000 000	
Gravdalspollen gravplass - rehabilitering - rør	800 000				3 000 000
Loddefjord gravplass - retningsbestemte graver	500 000	6 000 000			
Loddefjord gravplass - kistegraver					6 000 000
Midttun kirkegård - Urnegraver		500 000	2 500 000		
Mjøldheim - Rehabilitering - gravfelt og veier				1 500 000	
Møllendal gravplass - rehabilitering - innkjørsel - murer/gjerder	3 200 000		4 000 000	4 000 000	
Møllendal gravplass - Urnefelt GR.L00		2 000 000	2 000 000		
Nygård - Rehab - gravfelt 15 (østlig del) og 17	2 000 000	1 000 000			
Nygård - Kistegraver			2 500 000		
Nykirkegården - Rehabilitering				2 500 000	
Salhus - Rehabilitering - vann og buffer					2 000 000
Solheim gravplass - rehabilitering	1 000 000	2 000 000	1 500 000		
Solheim gravplass - mur langs Fjøsangerveien	23 000 000	3 000 000			
Solheim gravplass - urnegraver - Forprosjekt grunnarbeid NML	1 500 000	1 500 000			
Solheim gravplass - æreskirkegård	300 000				
St. Jacob kirkegård - inkl gjerde og port				2 000 000	
Storetveit kirkegård - Rehabilitering			500 000	6 000 000	5 500 000
Takvam kirkegård					1 500 000
Øvsttun gravplass - urnegraver byggetrinn 1B	3 000 000	3 000 000			
Andre tiltak	1 000 000	500 000	500 000	1 500 000	1 100 000
Tiltak - infrastruktur	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000
Minnesmerke - Anonyme graver - Møllendal - Kunst				500 000	
Tiltak - Vernede graver - Nykirkegården	500 000			500 000	600 000
Erverv av areal Søreide	6 000 000				
SUM	72 350 000	49 600 000	48 700 000	106 100 000	106 800 000

NYTT KREMATORIUM

Det største og viktigste enkeltprosjektet som må startes opp i planperioden er et nytt krematorium, ettersom dette ikke kan løses på Møllendal. Et krematorium med tre ovner må være en realitet i 2030, det må finnes en lokasjon, velges hvilken energi ovnene skal bruke og hvilke tilbud det skal tilrettelegges for i tilknytning til krematoriet.

Det er utarbeidet et grovt kostnadsestimat på 150 millioner kroner for ovner og ny bygningsmasse samt at kostnad til erverv av tomt anslås til 30 millioner kroner, til sammen 180 millioner kroner. Utredningene løses i dagens ramme. Av

hensyn til kapasitet og teknisk stand på eksisterende ovner og bygg må bevilgningene til byggingen senest komme i perioden 2028 til 2030, vi foreslår derfor at bevilgningen løses over tre år med 60 millioner kroner årlig. Ettersom bevilgningen løses over flere år må det foreligge en garanti for at kostnadene blir dekket før prosjektet kan startes opp.

Båreromskapasiteten ble utredet i 2024 og på bakgrunn av det må det etableres et bårerom til i byen. I Åsane finnes det et bårerom som er tatt ut av bruk ettersom det ikke har kjøling, det kan bygges om til denne bruk. Dette tiltaket vil også bidra til styrket beredskap og redusere behov for kjøring fra nord til bårerom i sentrum.

GRAVER, INFRASTRUKTUR OG BYGG

Overordnet strategi for gravplassmyndigheten i BKF er å tilrettelegge for den type graver som innbyggerne ønsker i alle bydeler.

Politikken er forankret i Bergen kommunes gravferdsplan som gjelder frem til 2028. Det nye er tilrettelegging for graver i urnevegg, den første kommer i Fyllingsdalen i 2025. Muligheten for å etablere urnevegger vil bli vurdert i tilknytning til nye navnete minnelunder. Det er nylig åpnet for å søke dispensasjon fra gravplassloven om gravlegging. På bakgrunn av det vil gravplassmyndigheten utrede mulighet for å kunne spre aske på egnet areal på gravplassene, slik at etterlatte får et sted å minnes sine kjære, selv om asken ikke gravlegges i en grav.

Den høye kremasjonsandelen gjør at Bergen er i ferd med å få et overskudd av kistegraver, mens vi må anlegge stadig nye urnegraver. Eldre kistegraver kan ikke konverteres til urnegraver uten videre, som oftest må jordsmonn, infrastruktur og tilkomst oppgraderes. Hovedgrepet i gravtilbudet er å etablere navnete minnelunder i alle bydeler. Det må også opprettholdes et tilbud om urne- og kistegraver etter bergensernes ønske og legge til rette for graver etter de ulike tros- og livssynsamfunnenes behov. Vi utreder også andre løsninger.

I planene fremover ligger det rehabilitering av gravplasser for å opprettholde tilbudet om graver og verdigheten for bruken av eksisterende graver. Det er hovedvekt på VA-utfordringer, men også jordsmonn og annen infrastruktur må utbedres.

NAVNEDE MINNELUNDER

Det er planer om minst en ny navnet minnelund pr år og i tillegg må vi utvide flere av de etablerte minnelundene i planperioden. Vi nevner at Arna bydel får sin første i 2026, samme år som Øvsttun gravplass får minnelund. Møllendal navnete minnelunder må utvides i 2026 og igjen i 2028. I Fana må minnelunden utvides eller få en ny i 2027. Dersom det er mulig å få utvide Storetveit kirkegård er det plan om å få minnelund på plass i 2028. Til slutt i perioden ligger det planer for NMLer på Bønes kirkegård, Mjeldheim gravplass i Arna og Solheim gravplass.

Navnet minnelund på Storetveit kirkegård er full, og det er stort behov for utvidelse. Dette er komplisert fordi det blant annet krever ny reguleringsplan, men vi må utrede alle muligheter.

ØVRIGE PROSJEKTER

Rehabilitering handler aller mest om graver, men det er også viktig å få på plass verneplaner, rehabilitering av historiske gravplasser og mulighet for kildesortering og gjenbruk av masser og stein. Av hensyn til HMS for de ansatte og verdigheten for gravplassene må også de siste driftsbyggene løftes opp fra dagens dårlige standard.

På Solheim ligger det inne en rehabilitering av muren langs Fjøsangerveien.

HVA FÅR VI IKKE TIL

Opprinnelig lå det ikke en gravplass i Ytrebygda i gravferdsplanen. Hovedgrunnen til det var at det aktuelle arealet ved Søreide kirke bare var på vel 6 daa og det ikke ville være økonomisk forsvarlig å bruke arealet til ordinære urnegraver, da kostnaden pr urnegrav ble vurdert til å være for høy. Denne vurderingen blir en annen når vi nå kan legge til rette for en stor navnet minnelund på området, da vil det bli plass til mange flere graver og økonomien både når det gjelder drift og investering blir en helt annen. Vi anbefaler at denne bygges for å avhjelpe gravkapasiteten i sørlige bydeler, men det er ikke plass til dette i økonomiplanen 2026 – 2029.

På grunn av nedtrekk i rammebevilgningene fra 2025 og gjennom hele planperioden er en klimaskallsikring av Solheim kapell (utbedre tak, vegger, vindu og dører) støket. Det samme gjelder planene om å rehabilitere Loddefjord kapell for å kunne gjenåpne det som livsynsåpent seremonirom. I tillegg kommer vi på ingen måte rundt med utbedring og forbedring av infrastrukturen, selv om nødvendig utbedring av infrastruktur gjøres i alle prosjekt.